

Загальнонаціональний полілог “Місце природи в адаптації України до зміни клімату”

27 січня 2022 р.

© Ola Jennersten / WWF-Sweden

INSURE |

Запровадження природоорієнтованих
рішень у Порядок денний реформ в Україні

Результати попередньої онлайн-зустрічі

140 учасників

22 спікери

9 годин роботи

огляд питань зміни клімату;

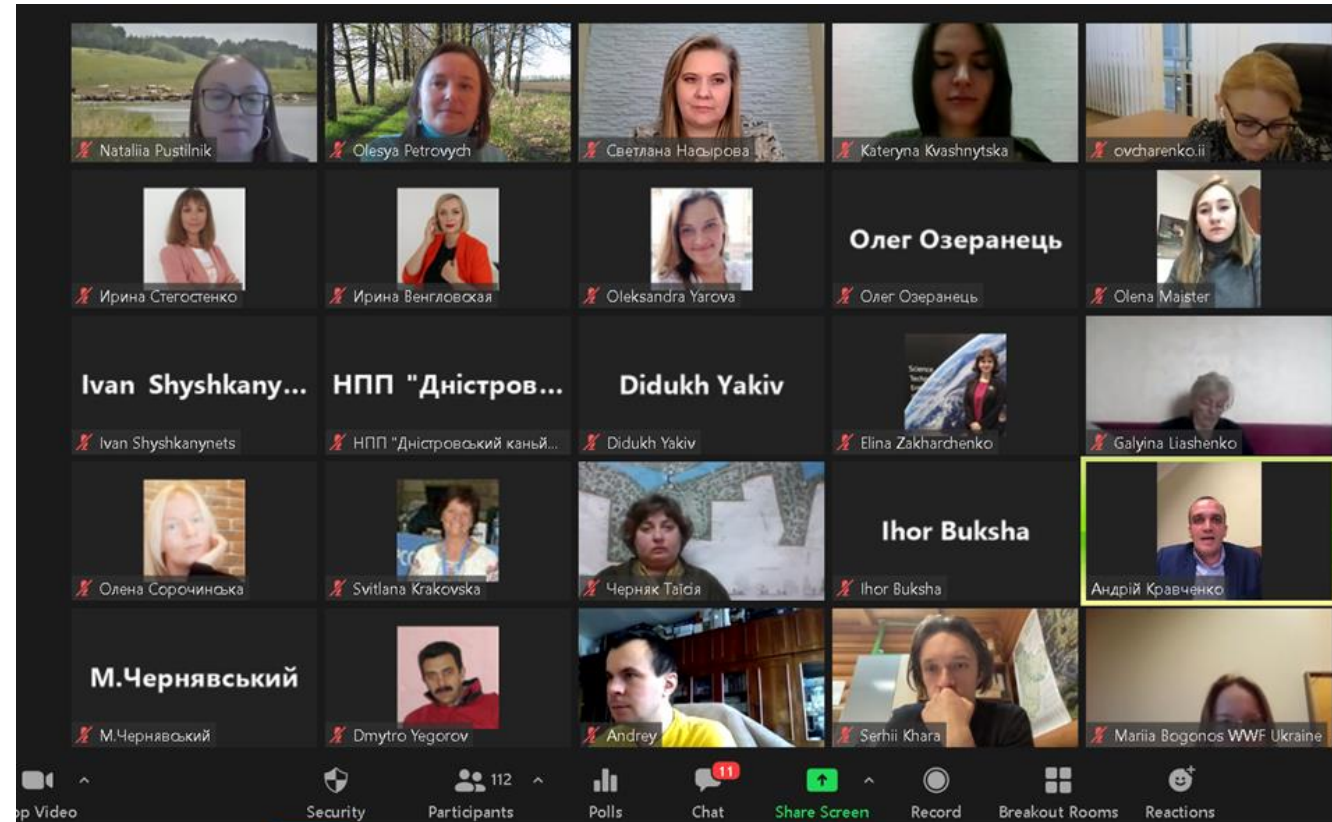
виявлення проблем та

пошук рішень для:

-лісового сектору;

-водного сектору;

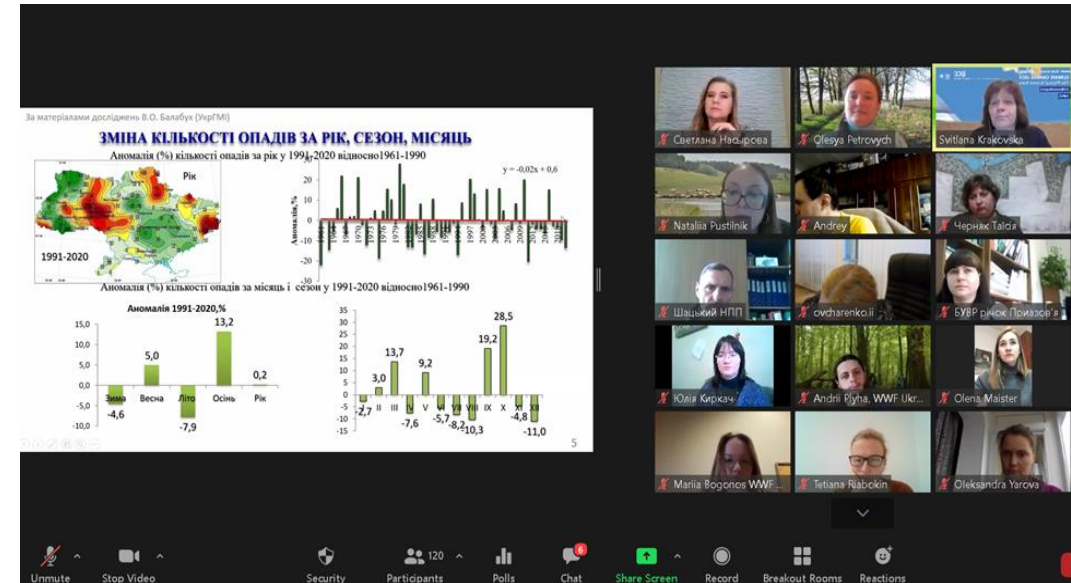
-аграрного сектору

Зміна клімату - опади

Зміна режиму випадання опадів призведе до:

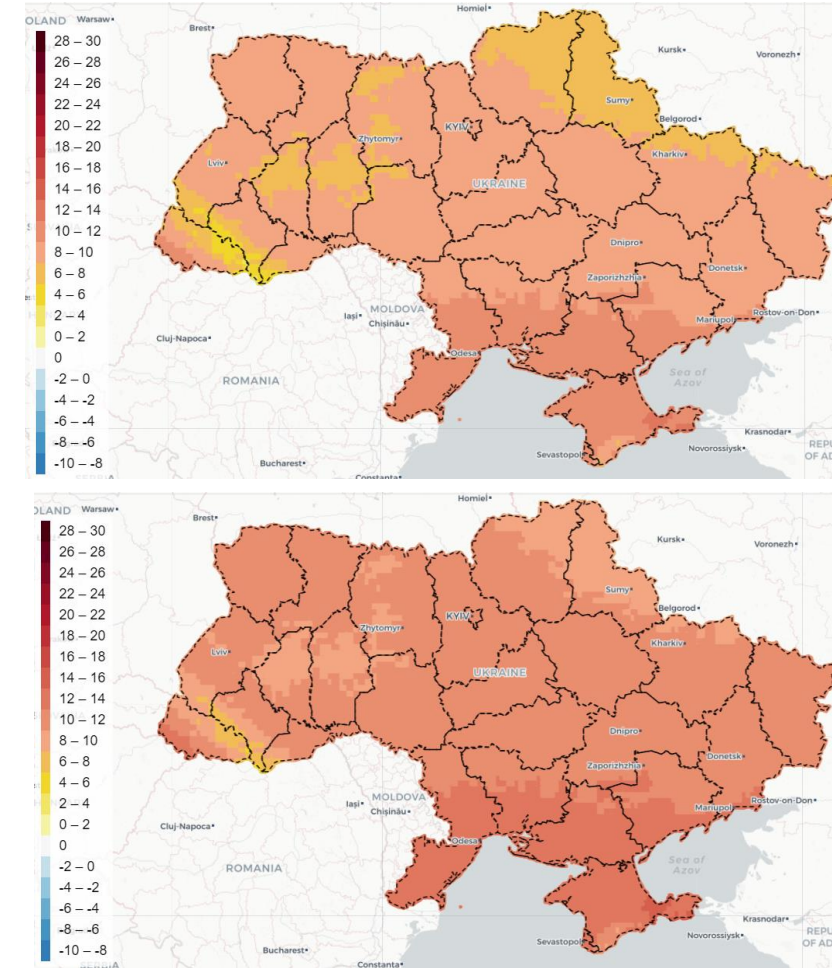
- **Збільшення посушливих явищ**, більшою мірою на півдні країни
- **Територія з сухим кліматом** на півдні поширюватиметься далі на північ
- **Перерозподіл кількості опадів** впродовж року із збільшенням взимку та зменшенням влітку
- **Зменшення частки опадів у вигляді снігу**, але не виключені випадки **екстремальних снігопадів**, особливо наприкінці сезону
- **Зміни режиму випадання опадів з більшою часткою зливових**, які можуть спричиняти паводки, селі, змив ґрунту
- **Зміни режиму живлення річок** та інших гідрологічних характеристик включно з поверхневим та підземним стоком

Зміна клімату - температура

Підвищення температури призведе до:

- **Збільшення випаровування** з поверхні ґрунту
- **Збільшення енергії конвективних процесів**, коли перегріті об'єми повітря разом із вологою інтенсивніше піднімаються вгору, що збільшить висоту розвитку купчасто-дощових хмар з відповідним підвищенням інтенсивності опадів, грозових явищ та розміру граду
- Збільшення інтенсивності та тривалості **хвиль спеки** влітку
- Збільшення ймовірності **лісових та інших пожеж**
- Збільшення кількості **тропічних ночей**, коли температура вночі не опускається нижче за 20°C навіть на півночі країни
- **Збільшення тривалості вегетаційного періоду** та його теплозабезпечення
- **Зменшення тривалості холодного періоду**, коли температури нижче за 0°C, днів із заморозками та тривалості залягання снігового покриву

Nataliia Pustilnik

Olesya Petrovych

Kateryna Kravchynska

Olena Malster

ВИКЛИКИ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ЩОДО ПРИРОДООРІЄНТОВАНИХ РІШЕНЬ

INSURE | Запровадження природоорієнтованих рішень у Порядок денний реформ в Україні

WWF | Швеція Sverige

Светлана Назарова

Olesya Petrovych

Svitlana Krakovska

Наталія Гозак, Екодія

Ivan Shyshkany...

Ivan Shyshkanynets

Nataliia Pustilnik

Шуцький НПП

ovcharenko.ii

Oleksandra Yarova

buw buw

Andrii Plyha, WWF Ukr...

Черняк Тарас

Kateryna Kvash...

Проблеми, які треба вирішувати:

- виснаження та забруднення водних ресурсів; погіршення якості сільськогосподарських ґрунтів і торфяниці, рівень накопичення вуглецю в ґрунтах; найбільш зміни природних ландшафтів через розрівнювання, осушення та оранку земель; суттєвий чинник втрати біорізноманіття через монокультурне вирощування, використання агрохімікатів, фрагментацію екосистем та оранку;
- в умовах кліматичної кризи суттєво підвищуються ризики неврожаю через несприятливі погодні умови, як Україна вже відчуває (згадайте посуху 2020 року, від якої постраждало немало фермерів);
- великий агробізнес має доступ до можливостей, ресурсів, інновацій та знань щодо адаптації та мітигації кліматичної кризи, а для мікро, малих та середніх господарств ресурси та доступ суттєво обмежені, або зовсім відсутні; без адаптивних заходів економічне виживання дрібного сільськогосподарського виробника буде досить проблематично;
- фермери можуть використовувати адаптаційні заходи та активно впливати не тільки на продовольчу безпеку, логістику та накопичення вуглецю рослинами й ґрунтами, зменшення деградації ґрунтів та водних ресурсів, але й на впровадження сировинних альтернатив викопному паливу та переходу до стійкої зеленої економічної моделі;
- наразі немає усвідомлення ролі фермерів у суспільно-політичних, економічних процесах та можливостях позитивного впливу на довкілля, взаємодія між державою та сільськогосподарськими виробниками здебільшого зведена до економічних відносин та менш значною мірою – відстеження дотримання вимог екологічного законодавства.

Інформаційний центр «Зелене Досвід»

Светлана Назарова

Olesya Petrovych

Ivan Shyshkany...

Ivan Shyshkanynets

Andrii Plyha, W...

Andrii Plyha, WWF Ukr...

ovcharenko.ii

Oleksandra Yarova

Сергей Кушнір

Tamara Malkova, Green D...

КРИТЕРІЙ 8

Природоорієнтовані рішення повинні бути стійкими в довгостроковій перспективі та впроваджуються у відповідному юридичному полі, що має сприяти їх інтеграції в державну політику

Природоорієнтовані рішення можуть бути інтегровані в національні та глобальні цілі для покращення людського благополуччя, адаптації та пом'якшення до зміни клімату, біорізноманіття та прав людини. Наприклад:

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

UNITED NATIONS PARIS CLIMATE AGREEMENT SIGNING CEREMONY 22 APRIL 2016

Convention on Biological Diversity

United Nations Convention to Combat Desertification

SENDAI FRAMEWORK FOR DISASTER RISK REDUCTION 2015-2030

UNITED NATIONS DECADE ON ECOSYSTEM RESTORATION 2021-2030

Nataliia Pustilnik

Olesya Petrovych

Светлана Назарова

Микола Черня...

Микола Чернявський

БУВР річок Причорно...

Думка учасників

1. Які з перелічених суспільних викликів, на ваш погляд, є найбільш актуальними для України в контексті зміни клімату? Оберіть три позиції. (Multiple Choice) *

59/59 (100%) answered

Зростання негативних наслідків стихійних явищ (35/59) 59%

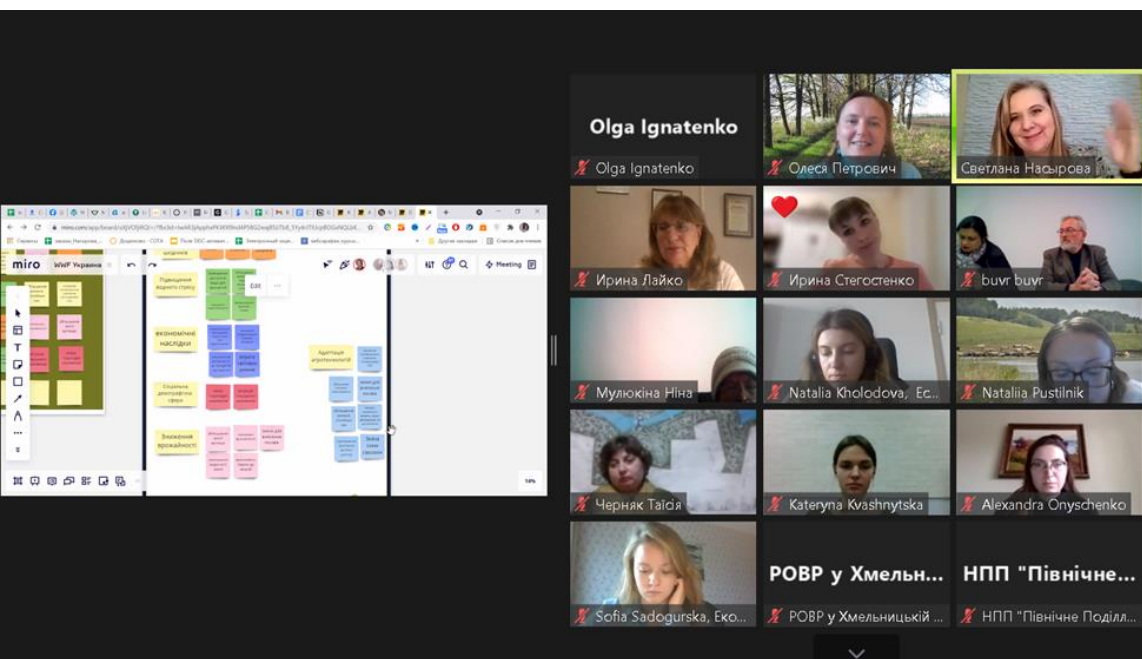
Загрози економічному та соціальному розвитку (24/59) 41%

Погіршення здоров'я людей (13/59) 22%

Загроза продовольчій безпеці (9/59) 15%

Загроза водній безпеці (33/59) 56%

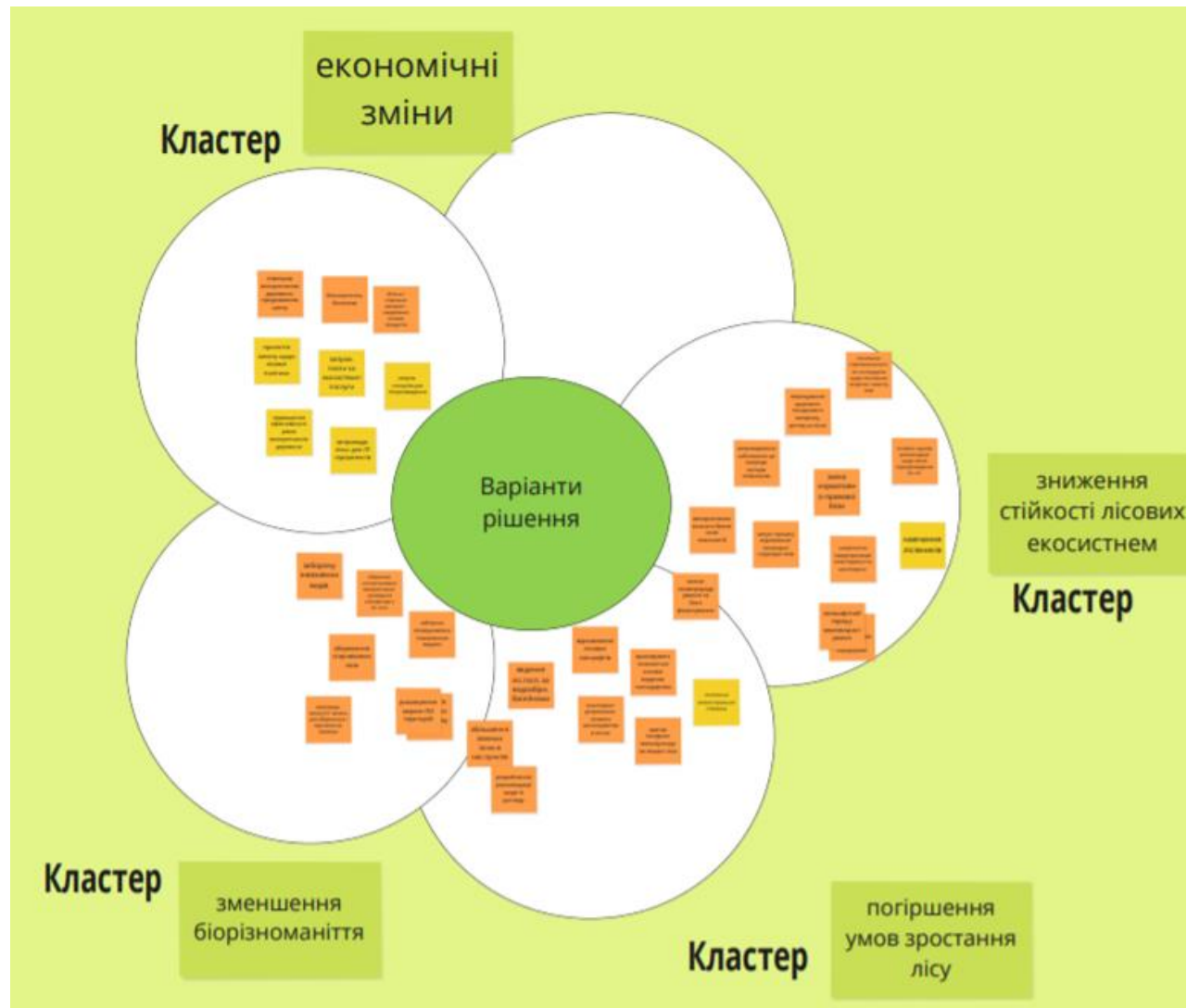
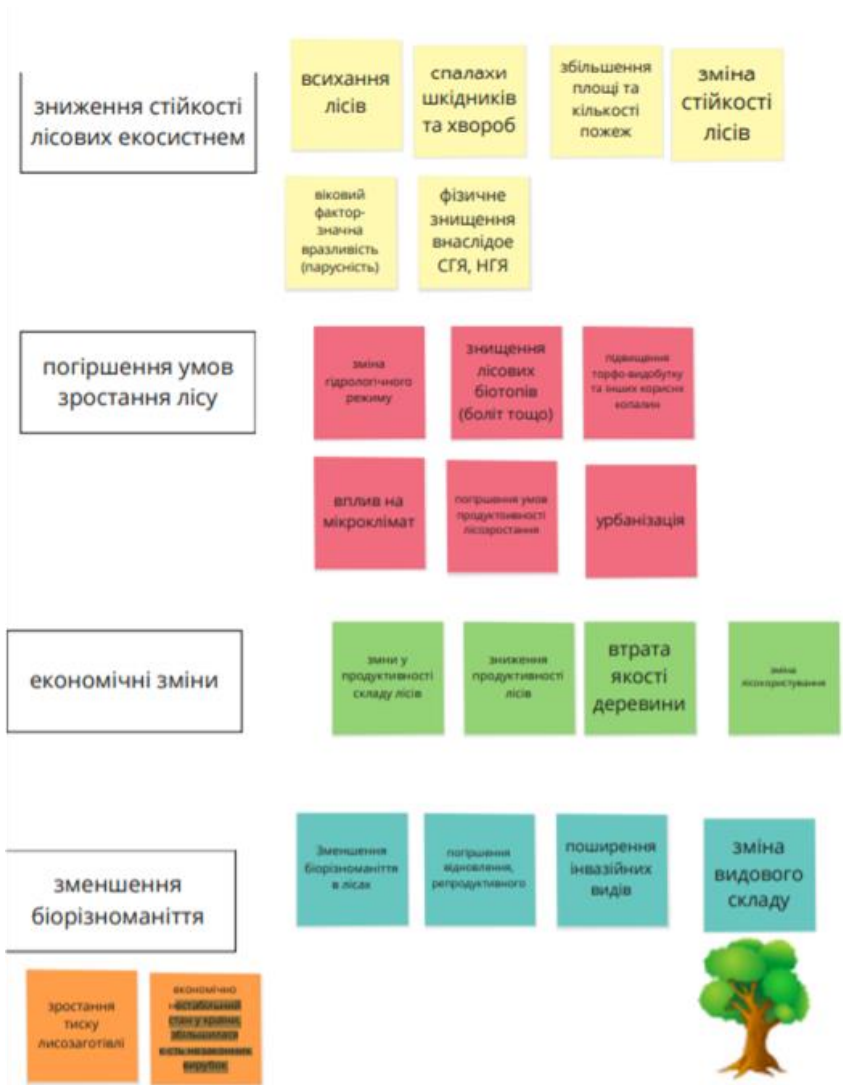
Деградація навколишнього середовища та втрата бі... (48/59) 81%

Лісовий сектор в умовах зміни клімату

ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПЕРШОЇ ОНЛАЙН-ЗУСТРІЧІ)

Потенційні проблеми у лісовому секторі

Зниження
стійкості лісових
екосистем

Погіршення
умов зростання
лісів

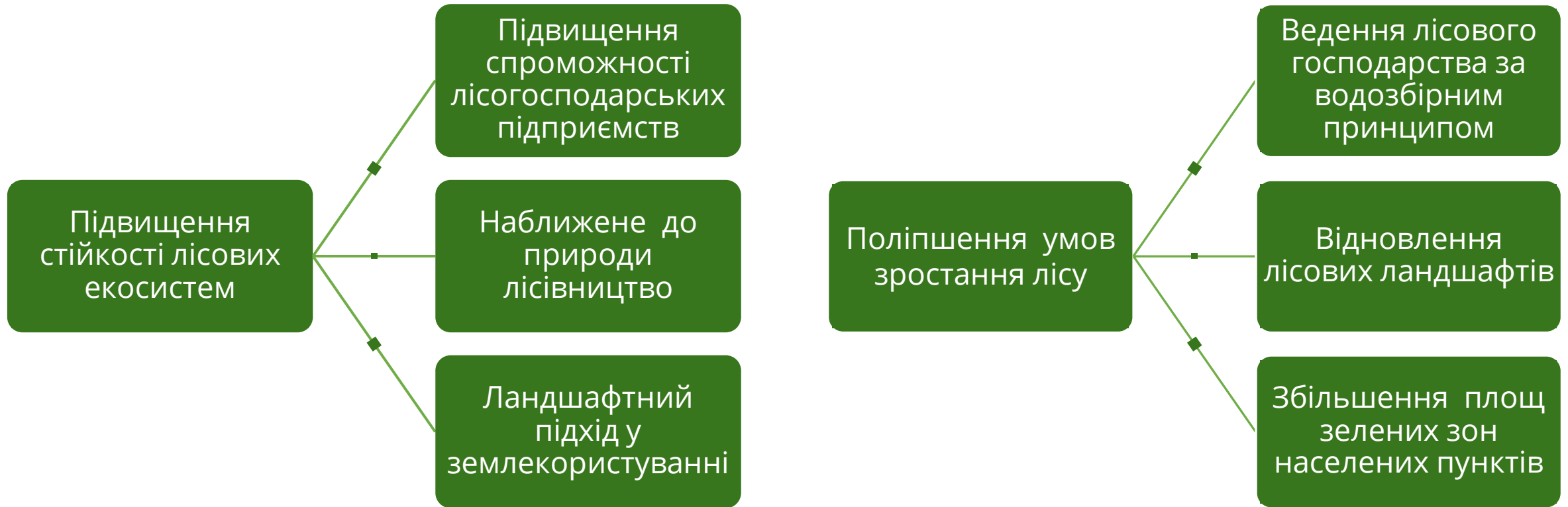

Економічні
зміни

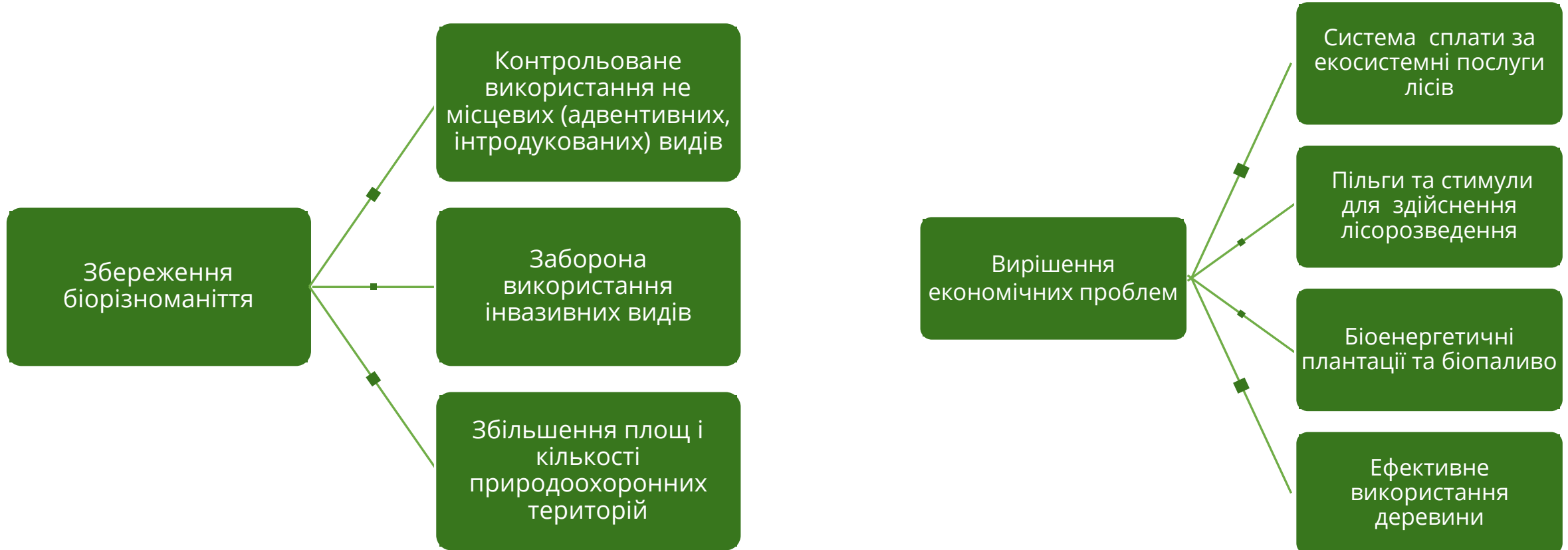

Зменшення
біорізноманіття

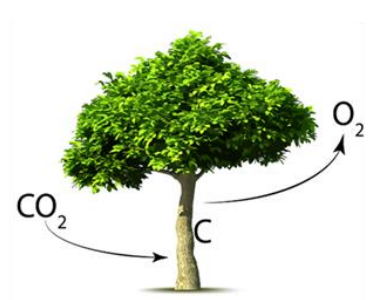
Запропоновані рішення

Запропоновані рішення

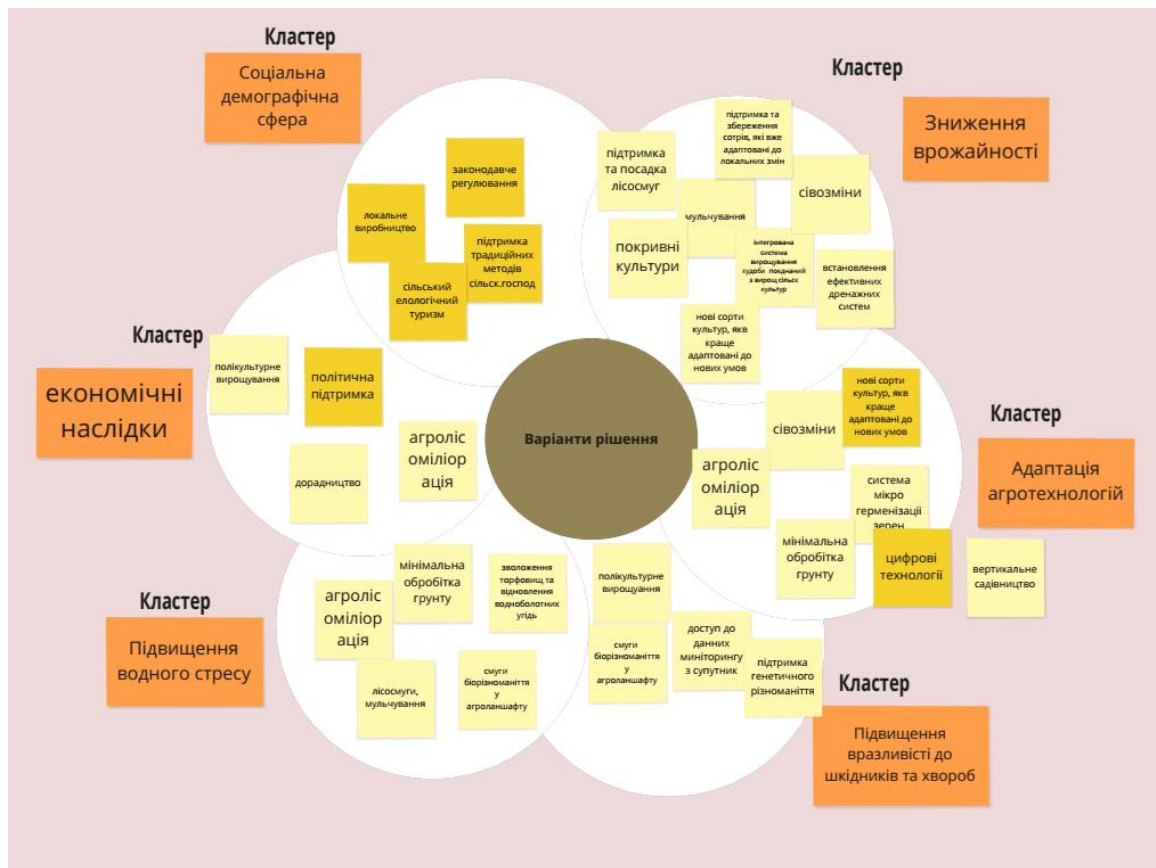
Природоорієнтовані рішення

Аграрний сектор в умовах зміни клімату

ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПЕРШОЇ ОНЛАЙН-ЗУСТРІЧІ)

	A	B	C	D	E
1	Зменшення доступної води для зрошення	Зниження продуктивності та якості продукції	втрата сільськогосп земель через деградацію та затоплення	ЗМІНИ ДЛЯ Внесення посівів	Зниження стресостійкості рослин
2	Збільшення витрат на будову зрошення системи	нерациональне розміщення галузі сільськ госп виробництва	зменшення водопостачання	збільшення ризиків стихійних лих	зниження посівів рослин з високим поглинанням CO2
3	Зниження протистояння шкідникам	зменшення родючості землі	збільшення чисельності шкідників	зниження врожайності	збільшення емісії вуглецю
4	припинення зростання де-яких культур	втрата світових ринків	нерівномірний розподіл опадів	міграція сільського населення	зміна структури населення
5					

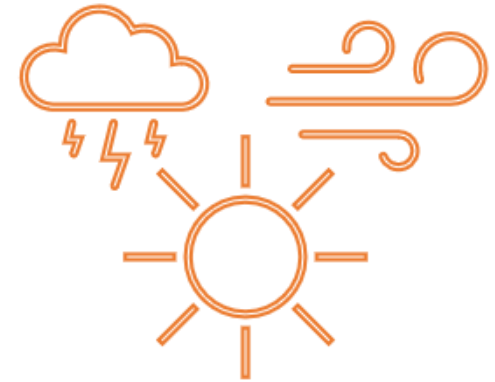
Проблеми пов'язані зі зміною клімату в агросекторі

Зміна характеру
опадів

Зміна характеру
розподілу
температур

Зростання частоти
та інтенсивності
катастрофічних
природних явищ

Проблеми пов'язані зі зміною клімату в агросекторі

Зростання кількості шкідників та хвороб

Зниження стійкості с/г культур та тварин

Негативні соціо-економічні та демографічні наслідки

Шляхи адаптації до зміни клімату в агросекторі

NbS в агросекторі

- ❖ Агролісівництво
- ❖ Регенеративні (ресурсозберігаючі) сільськогосподарські практики
- ❖ Підвищення біорізноманіття в агроландшафтах (включаючи агробіорізноманіття)

@ Olesya Petrovych / WWF

@ www.sage.org 2015

Водний сектор в умовах зміни клімату

ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПЕРШОЇ ОНЛАЙН-ЗУСТРІЧІ)

Потенційні проблеми у водному секторі

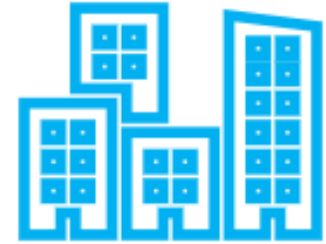
Зміна рівня води

Погіршення якості
води

Зростання кількості
катастрофічних
метеоявищ

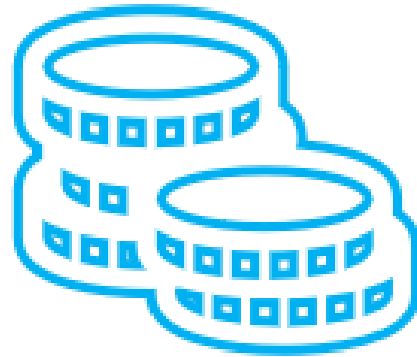

Вплив на міську
інфраструктуру

Потенційні проблеми у водному секторі

Вплив на біорізноманіття

Вплив на економіку

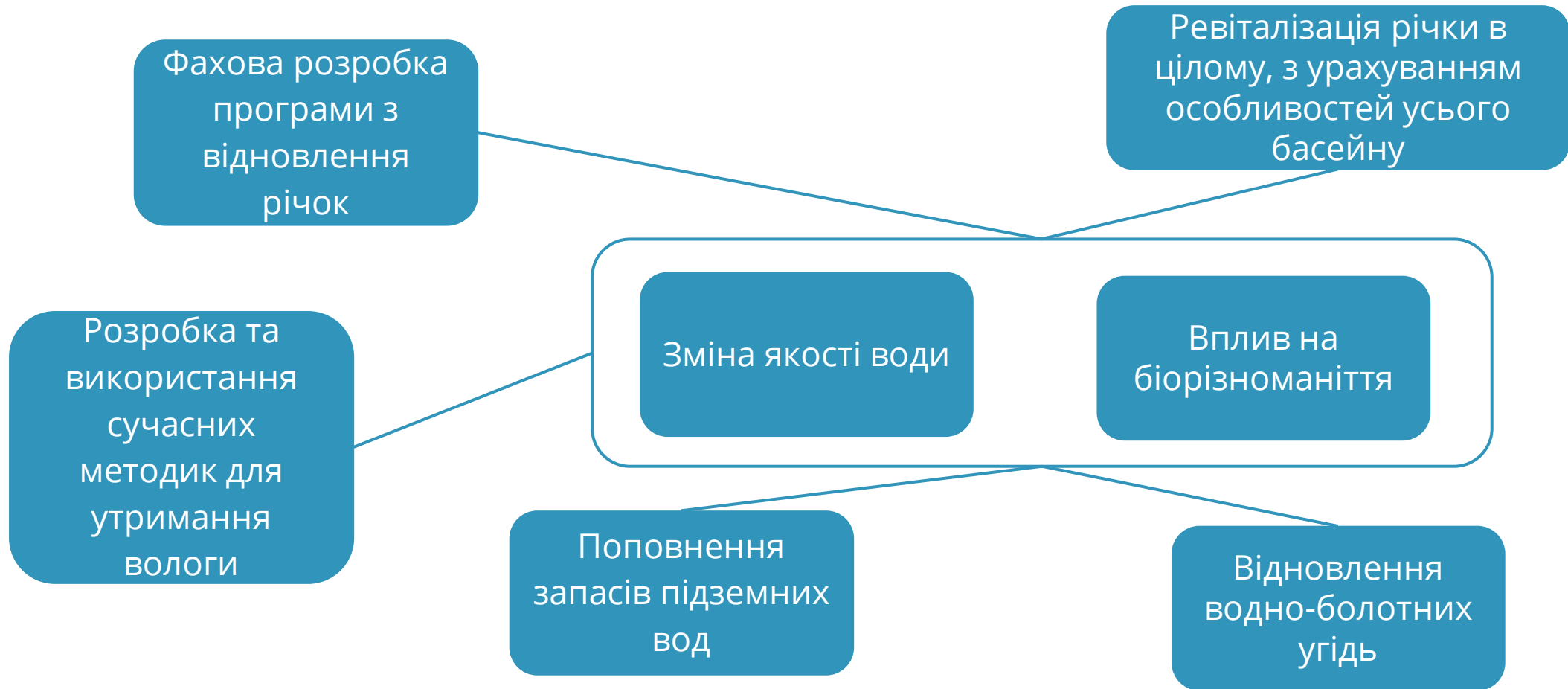

Недосконале
законодавство

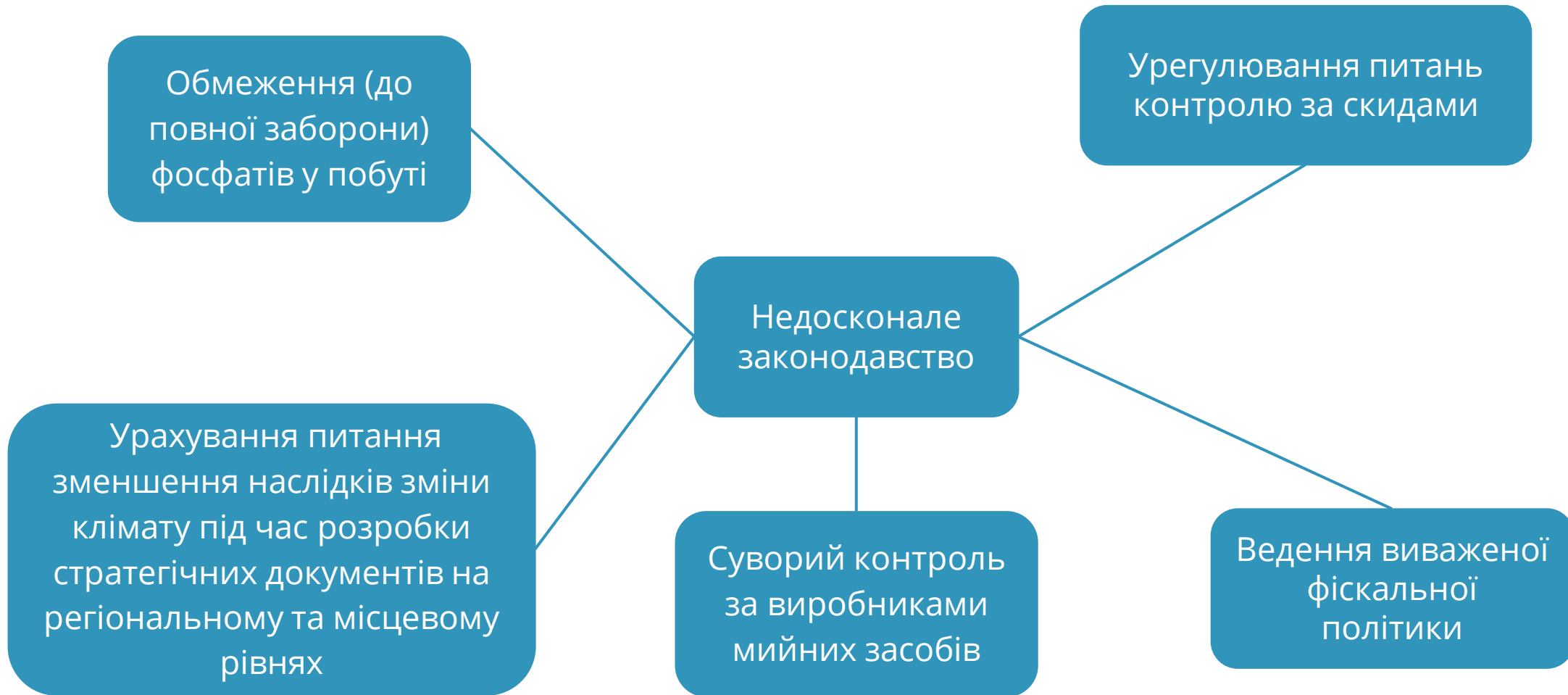
Запропоновані рішення

Запропоновані рішення

Запропоновані рішення

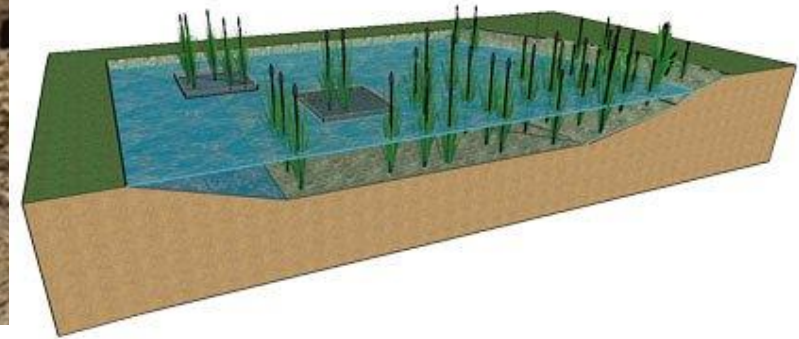
Природоорієнтовані рішення

Відновлення річок

Штучні рифи

Біоплато

Підсумки

ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ ЗМІНОЮ КЛІМАТУ

Підвищення
вразливості
до шкідників
та хвороб

Зниження стійкості екосистем

Зниження врожайності

Зменшення
біорізноманіття

Зниження
якості води

Зміна
кількості води

Негативні соціальні наслідки

Зростання
кількості
стихійних лих

Негативні економічні наслідки

РІШЕННЯ: ЛІС

Зміна економічних практик
та законодавства

Контроль
використання
чужорідних
видів

Збереження старовікових
та самосійних лісів

Розширення мережі ПЗФ та
виведення деяких с/г земель
для відновлення природи

Збільшення
зелених зон
у населених
пунктах

Відновлення
лісових
ландшафтів

Відновлення природної
структури лісів за складом
та формою

Запровадження наближених
до природи методів лісництва

Зміна похідних
деревостанів та
монокультур на
мішані ліси

Запровадження наближених
до природи методів лісництва

РІШЕННЯ: АГРО

Запровадження
регенеративних
с/г практик

Підтримка та висаджування
лісосмуг та
агролісомеліорація

Смуги біорізноманіття в
агрolandшафтах

Інтегрована з
рослинництвом
система
виращування
худоби

Підтримка та
збереження
сортів,
адапованих
до локальних
умов

Полікультурне
виращування

Підтримка традиційних
невиснажливих методів с/г

Відновлення пасовищ

РІШЕННЯ: ВОДА

Демонтаж гребель та відновлення проточності річок

Збереження та відновлення прибережних територій, зокрема захисних смуг та насаджень

Ревіталізація річок
та їхніх заплав

Припинення
розорення
прибережних смуг

Відновлення
джерел і
витоків

Обводнення торфовищ

Швеція
Sverige